

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ โรงเรียนการกุศลของ
วัดในพระพุทธศาสนา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

PARTICIPATION IN EFFECTIVE ACADEMIC ADMINISTRATION
CHARITY SCHOOL BUDDHIST TEMPLE'S IN NORTHEAST

¹พระมหาชนะชัย คำแก้ว, ²พระครูธีรธรรมบัณฑิต, ³พระมหาสิงห์ณรงค์ สิรินทรเมธี,
⁴พระครูสุตปรีดีบัณฑิต (บัณฑิต/นิสาภัย) และ ⁵พระสมุห์กองสี ญาณธโร พรหมโพธิ์
¹Phramaha Chanachai Kamkaew, ²PrhakhruThirathambuntid ³Phramaha
Singnarong Seamthong ⁴Phrakhrusutapariyattibandit (Bandit Nisaphai)
and ⁵PhraSamuongsee Yanataro Prompho

¹มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

¹Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

tananamallbi079@gmail.com

Received: October 24, 2024; **Revised:** November 27, 2024; **Accepted:** December 28, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล
โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นการส่งเสริมแนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ของ
นักเรียน กระบวนการบริหารงานโดยเริ่มจากคณะกรรมการบริหารงาน ประกอบด้วยผู้รับ
ใบอนุญาต มีผู้จัดการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนของครู และผู้อำนวยการ ประชุม
ร่วมกันปรึกษาหารือและการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมจะต้องประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้าน
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศแบบมีส่วนร่วม และ

¹ อาจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

³ อาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

⁴ อาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

⁵ อาจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

ด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีแบบมีส่วนร่วม ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม การวางแผนและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ; ส่วนร่วม; โรงเรียนการกุศลของวัด

Abstract

This article studies participation in effective academic administration of charity schools in Buddhist temples that promote approaches to enhance student learning. The administrative process, beginning with the executive committee, consists of licensees, managers, senior experts, parent representatives, teacher representatives, and directors gathering to discuss. Participation in academic administration must include four aspects, namely educational institution curriculum development, teaching and learning management, participatory supervision, and participatory media and technology development, through a process of participation, planning and decision-making, participation in practice, monitoring and evaluation.

Keywords : Academic Administration; Participation; Temple Charity School in Buddhism

บทนำ

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นสถานศึกษาเสริมสร้างพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีโอกาสได้เรียนรู้ทักษะกระบวนการวิชาการและปฏิบัติตามเนื้อหาของกระทรวงศึกษาธิการกำหนดตลอดจนถึงการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรมเพิ่มเสริมทักษะการดำเนินชีวิต โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเป็นการจัดการศึกษารูปแบบโรงเรียนการกุศลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ อีกทั้งการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาที่ยั่งยืนถือว่าเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ โดยการศึกษาจึงเป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วนที่จะต้องจัดกระบวนการศึกษาร่วมกันพร้อมกันนั้นเป็นการส่งเสริมให้มีการศึกษาตามความต้องการในรูปแบบต่างๆโดยมุ่งเน้นที่จะพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเพิ่มพูนความรู้ ความคิดที่สร้างสรรค์ เป็นคนดี มีวินัย

และค้นพบความสามารถความถนัดของตนเอง ซึ่งการจัดการศึกษาจึงเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ประกอบด้วยเครื่องมือที่ส่งผ่านความรู้สู่การพัฒนาคนให้สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงต่างๆตามรูปแบบการจัดการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ชุมชน วัฒนธรรมและประเพณีสู่ความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติและแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนที่สามารถฝึกฝนพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้และบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรกำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 23)

การบริหารงานวิชาการโดยเฉพาะการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเป็นการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการทำงานของสถานศึกษา จากหน่วยงานศูนย์กลางกลายเป็นผู้กำหนดและออกแบบนโยบายแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นการทำงานโดยการคิดริเริ่มด้วยคิดสร้างความเข้มแข็งให้ตนเอง รับผิดชอบต่องานสถานศึกษา อันเป็นเงื่อนไขความสำเร็จของสถานศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนกระบวนการการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาใช้กระบวนการระดมทรัพยากรบุคคลให้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา การประกันคุณภาพ การจัดการศึกษา การพัฒนาครูและผู้เรียน การจัดแหล่งเรียนรู้ บรรยายภาคทางวิชาการโดยใช้กระบวนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ และการแก้ปัญหา การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ ประกอบกับมีความรู้คู่คุณธรรม ส่งเสริมการใช้และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น ประสานความสัมพันธ์กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ส่งเสริมครูและผู้เรียนในการพัฒนาระบบการเรียนการสอน (ไชยา ประพันธ์ศิริ, 2560: 89) รวมถึงใช้เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาผ่านกระบวนการกลุ่ม การทำงานเป็นทีม ในรูปแบบคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา การทำงานเป็นทีมและร่วมมือการทำงานร่วมกับทุกฝ่าย ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้ทุกภาคส่วนร่วมกันวางแผนแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีปัญญา มีความสุข ทั้งนี้การสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามอัตลักษณ์ของโรงเรียน จะต้องผ่านการมีส่วนร่วมจากผู้บริหารโรงเรียน คณะครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย การบริหารวิชาการของโรงเรียนให้เต็มกำลังความสามารถ และเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3, 2545, 2553) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560–2564) ได้ระบุไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 3 ให้มีการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวทั้งการใช้สื่อเพื่อเสริมสร้างนวัตกรรมผ่านกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างเด็กครู ผู้ปกครอง (ข้อมูลกิจกรรมและกลุ่มสมาคมโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา, 2563: 9)

การบริหารวิชาการของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 4 มาตรา 22 กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาต้องยึดหลัก

ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ การจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านต่างๆ ต้องมีลักษณะหลากหลายตามความเหมาะสมของแต่ละระดับชั้นเรียน การบริหารวิชาการของโรงเรียนการกุศลของวัดเน้นผู้เรียนสำคัญหรือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เทคนิคการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและคุณธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนจึงขอนำเสนอรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ การมีส่วนร่วม การบริหารงานวิชาการ และหลักการในการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ดังนี้

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

รัตน์ะ บัวสนธ์ (2552 : 124) กล่าวว่า รูปแบบเป็นแผนภาพหรือ ภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนของจริงและแบบแผนความสัมพันธ์ของตัวอักษรหรือสมการทางคณิตศาสตร์ ทั้งนี้ยังเป็นแผนการที่แสดงถึงองค์ประกอบการทำงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นภาพย่อส่วนของทฤษฎีหรือแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นอกจากนี้ รัตนชนก พรหมณศิริ (2559: 25) รูปแบบที่เป็นแบบจำลองของสิ่งที่เป็นรูปธรรม รูปแบบที่เป็นแบบจำลองของสิ่งที่เป็นนามธรรม ภาพจำลองของสภาพการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งอาจจะมิตั้งแต่รูปแบบอย่างง่าย ๆ ไปจนถึงรูปแบบที่มีความสลับซับซ้อนมากและมีทั้งรูปแบบเชิงกายภาพที่เป็นแบบจำลองของวัตถุ และสมัย ชารมालย์ (2559: 21) รูปแบบ หมายถึง ภาพที่เป็นสามมิติ แบบย่อส่วนของจริง แบบจำลอง เช่น นักเดินแบบเสื้อผ้าการออกแบบภาพศิลป์ เป็นต้น รูปแบบ หมายถึง สิ่งของหรือคนที่นำมาใช้เป็นแบบอย่างในการบริการและ รูปแบบ หมายถึง แบบหรือรุ่นของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ดังนั้นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อการสร้างหรือทำซ้ำ ทำเลียนแบบ เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ตลอดจนเป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน อาจเขียนเป็นสูตรทางคณิตศาสตร์ หรือบรรยายเป็นภาษา (ไกรพันธ์ พูลพันธ์ชู, 2561: 37) กล่าวโดยสรุป รูปแบบ (Model) เป็นหลักการของแนวคิดที่แสดงความถึงองค์ประกอบต่างๆ ให้มีความเชื่อมโยงกันเป็นภาพหรือข้อความอย่างง่ายเกี่ยวกับการลำดับขั้นตอนการปฏิบัติเชิงแผนผังในการสร้างสัญลักษณ์ที่แท้จริงเป็นรูปธรรมอย่างมีแบบแผนแสดงส่วนประกอบต่างๆ ของกระบวนการในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนการกุศลของวัดในทางพระพุทธศาสนา

ประเภทของรูปแบบที่นักการศึกษาและนักวิชาการได้กล่าวไว้เมื่อ รวมแล้วจะมีรูปแบบหลักๆ อยู่ คือ รูปแบบเชิงกายภาพรูปแบบเชิงสัญลักษณ์ รูปแบบเชิงเทียบเคียง รูปแบบ เชิง

ข้อความ รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ รูปแบบเชิงสาเหตุ รูปแบบปกติ รูปแบบแบบประชาธิปไตย รูปแบบทางการเมือง รูปแบบจิตวิสัย และรูปแบบคลุมเครือ ซึ่งรูปแบบของลักษณะที่เกิดจากแนวคิดที่ต้องการจะอธิบาย ขยายความเพื่อหาคำตอบมีลักษณะเป็นแบบจำลอง แบบแผนภูมิ แบบระบบและเชิงสาเหตุ ประเภทของรูปแบบสามารถปรับใช้ในการหาคำตอบ และการสร้างแนวคิดใหม่ๆที่เกิดขึ้นกับสังคม ดังนั้นองค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 3 ส่วน 8 ด้าน ดังนี้ ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) เป้าหมายของรูปแบบ ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย 4) องค์ประกอบของรูปแบบ 5) ระบบงานและกลไกของรูปแบบ และส่วนที่ 3 ส่วนการนำไปใช้ ประกอบด้วย 6) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ 7) แนวทางการประเมินรูปแบบ และ 8) เงื่อนไขความสำเร็จ ทั้งนี้องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่สำคัญในการบริหารงานวิชาการจะต้องประกอบด้วย หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ วิธีดำเนินการของรูปแบบ แนวการประเมินรูปแบบ เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ (สมาน แก้วคำไสย์, 2559 : 60), กุลชนกนันท์ ธนโชติกิจเกื้อกูล, 2563 : 25-26)

วัตถุประสงค์รูปแบบที่ต้องสามารถบรรลุผลได้เป็นขั้นตอนในกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ และการสร้างเป้าหมายที่ชัดเจน กำหนดวิสัยทัศน์ จากนั้นกำหนดวัตถุประสงค์ - ขั้นตอน การระบุเป้าหมายที่ชัดเจนและวัตถุประสงค์เฉพาะนั้นเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของกลยุทธ์ที่ดี เป็นแนวทางในการดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายในอนาคตร่วมกัน รวมถึงหลักเกณฑ์ที่มีการทดสอบและการสังเกตความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เป็นข้อสรุปอย่างกว้างที่พรรณนาและอธิบายพฤติกรรมการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบกลายเป็นกฎเกณฑ์ที่มีเหตุผลและสามารถนำไปประยุกต์ปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และวิธีดำเนินงานของรูปแบบเป็นการสร้างรูปแบบที่สัมพันธ์กัน การตรวจสอบหาคุณภาพของรูปแบบที่สร้างขึ้นเป็นขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบโดยการจัดทำคู่มือเพื่อนำรูปแบบไปทดลองใช้ และประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งการวางแผนการประเมินรูปแบบเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ มีการประเมินรูปแบบการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริง มีการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด มีการประเมินรูปแบบของการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานร่วมกัน ดังนั้นการสร้างรูปแบบและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบต้องผ่านการประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญและผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิรูปแบบนั้นจึงมีประสิทธิภาพ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับและนำไปใช้ในการพัฒนาต่างๆ ด้าน ด้วยเหตุผลหลักที่ว่าความร่วมมือเป็นกระบวนการพัฒนาความสามารถของทุกคน ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา ในศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมการมีส่วนร่วม (Participation) การมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครองนักเรียน บุคลากรในสถานศึกษาประชาชน คณะกรรมการสถานศึกษาบุคคลทั่วไป องค์กรของรัฐ องค์กรเอกชน และสถาบันทางสังคมต่างๆ การมีส่วนร่วมอาจมีหลายระดับหรือหลายลักษณะ ดังที่ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2555: 138-139) การมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาตั้งแต่เริ่มจนถึงสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหาการวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากร และเทคโนโลยีในท้องถิ่น การบริหารจัดการการตัดสินใจ การประเมินผล รวมทั้งการรับผลประโยชน์จากโครงการ โดยโครงการพัฒนาดังกล่าวต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิต และวัฒนธรรมชุมชนสอดคล้องกับสภาพป็นเจริญ (2556: 57) การจัดให้เป็นงานร่วมอันเดียวกันโดยที่สมาชิกของกลุ่มได้ร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันดำเนินการ และร่วมกันรับผลของการกระทำที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพราะโดยความเป็นจริงว่าบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับปัญหาจะเป็นผู้ที่รู้ปัญหาดีที่สุด ผู้บริหารระดับสูงไม่ได้รู้ดีในทุกเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะทำให้บุคคลเคารพในสิ่งที่พวกเขาทำร่วมกันกำหนดขึ้นมา ฉะนั้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นวิธีการบริหารที่ช่วยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงานได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจหรือการปฏิบัติงานในหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้เกิดความผูกพัน และความรับผิดชอบต่อองค์กรมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องเห็นความสำคัญ พร้อมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดพื้นฐาน ดังที่ พระมหาสุทิตย์ อาภากร (2555: 13-14) กระบวนการมีส่วนร่วมประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการริเริ่มการพัฒนา 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนในการพัฒนา 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนา 4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากกิจกรรมการพัฒนา 5) การมีส่วนร่วมในการในการประเมินผลการพัฒนา และ 6) การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ประสพการณ์ทำงาน และการสรุปบทเรียน

ประภัสสร เตชะประเสริฐวิทยา (2559: 32) ได้นำแนวคิดของไพรัตน์ เตชะรินทร์ การมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และนโยบายจะต้องประกอบด้วย ดังนี้ 1) ร่วมทำการศึกษา ค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนความต้องการของชุมชน 2) ร่วมคิด และสร้างรูปแบบ และวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไข และลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน 3) ร่วมวางแผนนโยบาย หรือแผนงาน หรือโครงการ หรือกิจกรรม เพื่อจัดปัญหา และแก้ไขปัญหา และสนองความต้องการของชุมชน 4)

ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม 5) ร่วมจัด หรือปรับปรุงระบบบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล 6) ร่วมการลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงาน 7) ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงานโครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ 8) ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการ และกิจกรรมที่ได้ทำไว้ทั้งเอกชน และรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป ดังนั้นกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นขั้นตอนในการร่วมดำเนินการจากกลุ่มของชุมชนเพื่อดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด มีการร่วมคิด วิเคราะห์ปัญหา ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และร่วมติดตาม ประเมินผล ภัทรวรรณ นิลแก้ววรวิชัย (2559: 91) การมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไข การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการเลือกแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมมีการสนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกันให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน กล่าวโดยสรุปการมีส่วนร่วมในการวางแผนการกำหนดนโยบาย โครงการและกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและแนวทางการแก้ไขในการตัดสินใจในการเลือกแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมและการติดต่อสื่อสารปฏิสัมพันธ์ภายในและภายนอกโรงเรียน

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการเป็นการร่วมมือของบุคคลในการบริหารงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามภารกิจของสถานศึกษาตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปโดยมีวัตถุประสงค์ในการทำงานร่วมกัน คือ การใช้ทรัพยากรเพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของสถานศึกษาเป็นสำคัญ และในการบริหารงานวิชาการนั้นผู้บริหารต้องใช้ภาวะผู้นำและใช้การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อร่วมพัฒนางานตามภารกิจและขอบข่ายของงานวิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนาและการนำหลักสูตรไปใช้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมกิจกรรมทางวิชาการที่หลากหลาย การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การใช้สื่อ วัสดุประกอบการจัดการเรียนการสอน การนิเทศติดตามผลและรวมไปถึงการวัดและประเมินผล ดังที่ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556: 47) การบริหารงานวิชาการเป็นกิจกรรมทางการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณสมบัติน และทักษะ ความสามารถตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการศึกษาแห่งชาติและสอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย และปรีชา จันทรมณี (2556: 16) การบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน งานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญ

ของการบริหารงานในสถานศึกษา ทั้งนี้ พิชณฺ พงศ์ศรี (2558: 16) กระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวปฏิรูปการศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน การวางแผนพัฒนา หรือ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ซึ่งเป็นการวางแผนที่มีพื้นฐานมาจากสภาพที่เป็นปัญหา หรือความต้องการที่จะพัฒนางานการนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในขั้นตอนนี้ และการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผน เพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินงานสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้นการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากงานวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะ และสุนทร โคตรบรรเทา (2558: 64) หน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนทางด้านวิชาการ คือ การจัดครูมาสอน การมอบหมายงานให้ครูตามความเหมาะสมการสร้างขวัญกำลังใจ การพัฒนาตัวครู การนิเทศ การพิจารณาความดีความชอบงานด้านเกี่ยวกับตัวนักเรียน ได้แก่ การแบ่งกลุ่มนักเรียน การส่งเสริมนักเรียนทางด้านวิชาการ การบริการต่าง ๆ การสอนซ่อมเสริม และการติดต่อกับผู้ปกครอง งานด้านการจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ จัดหาเจ้าหน้าที่เพื่อบริการให้แก่ครู การสร้างมาตรฐานการเก็บรักษาและนำไปใช้ให้เกิดผล การใช้หลักสูตรและการประเมินผลนักเรียน การทำทะเบียนประวัติและระเบียบต่างๆให้ครอบคลุม

ดังนั้นกระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผ่านการยกร่างทำโครงสร้างเครื่องมือหลักสูตรขึ้น ให้สำเร็จความต้องการของบริบทสถานศึกษา เพื่อให้เกิดจุดมุ่งหมายความเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น และให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้และทิศนา ขัมมณี (2564: 201-203) การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้ชัดเจน การกำหนดหลักการ/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดองค์ประกอบและเห็นแนวทางการจัดการความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ศึกษาสภาพและปัญหาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ค้นพบองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้รูปแบบการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเมื่อนำไปใช้จริง และป้องกันปัญหาซึ่งอาจจะทำให้รูปแบบการเรียนการสอนนั้นขาดประสิทธิภาพ กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน โดยพิจารณาว่ามีปัจจัยใดที่สามารถช่วยให้รูปแบบการเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมาย จัดกลุ่มองค์ประกอบ โดยนำองค์ประกอบที่กำหนดไว้มาจัดหมวดหมู่เพื่อความสะดวกในการดำเนินการ จัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ผู้สร้างรูปแบบการเรียนการสอนต้องพิจารณาว่าองค์ประกอบใดเป็นเหตุและเป็นผลต่อกัน และจัดลำดับ

องค์ประกอบให้ถูกต้องเหมาะสม จัดผังจำลององค์ประกอบโดยการสร้างความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ โดยแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงขององค์ประกอบ การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้น ผลที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนว่าได้ผลตามเป้าหมายหรือใกล้เคียงเป้าหมายมากน้อยเพียงใดและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนโดยนำผลการทดลองใช้ไปปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นการจัดการเรียนสอนเป็นการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาและครู ในการส่งเสริมทำแผนจัดการเรียนรู้จัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดกรรมให้สอดคล้องต่อความถนัดของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ส่งเสริมให้ครูได้มีพลังและมีขวัญกำลังใจ ปลุกฝังความรู้คู่คุณธรรมจริยธรรม เพื่อเป็นระบบเอื้อเพื่อต่อบรรยากาศของผู้เรียน วิชาเรเล่าเรียนดี (2554) กระบวนการนิเทศซึ่งมีครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ตกลงทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาวิชาชีพด้วยการสังเกตการสอนในชั้นเรียน การให้ข้อมูลย้อนกลับ การอภิปรายแสดงความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการปรับปรุงวิชาชีพด้านอื่นๆ ซึ่งครูสามารถเลือกวิธีการพัฒนาวิชาชีพของกลุ่มได้หลายวิธีแต่ควรยึดหลักการสำคัญ 4 ประการ คือ 1) ต้องเสนอเป็นข้อตกลงหรือโครงการให้แก่ผู้บริหารทราบ 2) ถ้าเป็นการสังเกตการสอนควรกระทำไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง/ภาคเรียน และมีการปรึกษาร่วมกันหลังการสังเกตแต่ละครั้ง 3) ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและอภิปรายต้องรู้กันเฉพาะครูในกลุ่มที่ร่วมพัฒนาวิชาชีพเท่านั้น 4) รูปแบบและมาตรฐานการประเมินเพื่อการนิเทศขึ้นอยู่กับกลุ่มครูนั้นๆ เท่านั้นและจะไม่นำไปเกี่ยวข้องกับการประเมินผลความดีความชอบของครู และการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อถ่ายทอดความรู้ในกระบวนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและครู เพื่อส่งเสริมพัฒนาครูให้มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนเลือกการเรียนรู้ที่หลากหลายตลอดจนถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อจัดเรียนรู้แนวใหม่ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ และจัดทำสื่อการเรียนรู้โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีเป็นหลัก

การจัดการศึกษาในสถานศึกษาโรงเรียนการกุศล

หลักการบริหารงานวิชาการโรงเรียนการกุศลของวัดเป็นการบริหารงานวิชาการผ่านกระบวนการ P D C A การวางแผนร่วมกันของครูทั้งองค์กร การประชุม มอบหมายให้ครูค้นแผนการจัดการเรียนรู้ ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ วางแผนจากหลักสูตร ร่วมกันปฏิบัติจากการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ หลังจากนั้นลงมือปฏิบัติให้ครูนำแผนการสอนไปใช้ ผลจากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ มีมาตรฐานตัวชี้วัดใดประสบความสำเร็จนำมาเป็นจุดเด่นในการหลักสูตรสถานศึกษา มาพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ ตัวชี้วัดใดมีปัญหาาร่วมกันแก้ไข พัฒนาร่วมกันเพื่อให้บรรลุ

เป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ ดังนั้นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการเรียนการสอน ด้านการนิเทศแบบมีส่วนร่วม และด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีแบบมีส่วนร่วม สามารถส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิผลโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ดังนี้

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการประชุม วางแผน ตัดสินใจร่วมกัน และให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับสายชั้น และคณะกรรมการบริหาร ร่วมกัน ออกแบบกิจกรรมหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน ความสามารถ ค้นหาศักยภาพของตนเองได้ และก้าวทันต่อบริบทของสังคมอย่างต่อเนื่อง และคณะกรรมการบริหารมีหน้าที่จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยอ้างอิงจากหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์การพัฒนานักเรียนตามห้องเรียนโครงการ ห้องเรียนทั่วไป และห้องเรียนเฉพาะความสามารถของผู้เรียน โดยให้ทุกกลุ่มสาระทั้ง 8 กลุ่ม มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานตัวชี้วัด การดำเนินการ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง วางแผนเนื้อหาการสอน ในแต่ละระดับชั้น ห้องเรียน โครงการตามหลักสูตร เพื่อจัดทำให้หลักสูตรส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนเต็มศักยภาพ รวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการเรียนการสอนของครู จัดทำคู่มือการบริหารหลักสูตร การนิเทศ กำกับ ติดตาม การวัด ประเมินผล และการแนะแนวการจัดการเรียนรู้ของครู และหลักสูตรสถานศึกษา เป็นการร่วมมือกันทุกภาคส่วนของโรงเรียนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียน โดยเริ่มจากการกำหนดสาระการเรียนรู้ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ห้องเรียนต่างๆ วางแผนการพัฒนาบุคลากร จัดเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆทั้งสถานที่ แหล่งการเรียนรู้ ห้องเรียนพิเศษ ห้องเรียนสสวท. ทั้งภายในและภายนอกของโรงเรียน จัดเตรียมบทเรียน บททดสอบการเรียนรู้ในแต่ละระดับชั้นเรียน เพื่อให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและส่งเสริมอาชีพได้ สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ รวมถึงการนิเทศ ติดตาม คุณภาพการเรียนการสอนเพื่อนำมาปรับปรุง และแก้ไขหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเป็นระบบ และให้ความสำคัญต่อการเสริมทักษะผู้เรียน โดยใช้เทคโนโลยีและกิจกรรมการฝึกปฏิบัติของนักเรียน ทำให้นักเรียนได้แสดงความรู้ความสามารถของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมั่นคง เป็นส่งเสริมให้นักเรียนมีความสมารถในตนเอง ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ มีลักษณะอันพึงประสงค์รักสิ่งแวดล้อม และสามารถที่จะดำรงชีพได้ ทั้งนี้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมกันพัฒนาหลักสูตรเริ่มจากการแต่งตั้งคณะกรรมการแต่ละกลุ่มสาระ ให้ครูดำเนินการจัดทำหลักสูตรโดยการวางกรอบหลักสูตร หลังจากนั้นนำไปใช้หลักสูตร ประเมินการใช้หลักสูตรว่ามีความเหมาะสมกับผู้เรียน มีการติดตาม ประเมินผล โดยมีส่วนร่วมตั้งแต่หัวกลุ่มสาระ ครู หัวหน้า

วิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน หลังจากนั้นให้ร่วมกัน ยกร่างร่วมกัน หลังจากนั้นก็ตัดสินใจร่วมกัน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมอยู่ 3 ขั้นตอน คือ ให้ความรู้ ครู วางเค้าโครงหลักสูตร และแยกหลักสูตรที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ หลังจากนั้นให้ครูยกร่าง หลักสูตรเพื่อให้ได้กิจกรรม เนื้อหาที่เรียนในแต่ละปีการศึกษาและส่งเสริมการจัดกระบวนการ เรียนรู้ของครูในการออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพต่อการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเป็นการการเรียนรู้ต่างๆในการจัดการเรียนรู้และผู้บริหาร วิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้าสายชั้นมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของครูในชั้นเรียนเป็นอย่างดี จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ทันสมัยนำสื่อเทคโนโลยีมาประกอบการ เรียนการสอน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ปฏิบัติจริง เนื้อหาที่มีความยืดหยุ่นตามความ ต้องการของนักเรียน ซึ่งคณะกรรมการบริหารมีส่วนร่วมในการจัดหาแหล่งการเรียนรู้ซึ่งอาศัยความ ร่วมจากชุมชน จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่างๆ กระบวนการสอนของครูที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการในการจัดการเรียนรู้ที่ นักเรียนต้องได้รับโอกาสลงมือปฏิบัติมากกว่าการฟังอย่างเดียว จัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่าน ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน การตอบโต้ วิเคราะห์ปัญหา รวมถึงทักษะการคิดวิเคราะห์ การ สังเคราะห์ และนักเรียนมีวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถความถนัดของตนเอง ส่วนใน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เน้นกระบวนการให้ลงมือปฏิบัติมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เข้มข้น เน้นกิจกรรมการเรียนรู้ โครงการ และโปรแกรมรายวิชาต่างๆให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอน สิ่งแวดล้อมรอบข้าง การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง เป็นต้น รูปแบบการจัดการเรียนการสอน เน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นหลักมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน ภายในห้อง ร่วมด้วยช่วยกัน ฝึกให้ผู้ได้ลงมือปฏิบัติจริง ทดลองจริง สามารถวิเคราะห์หาคำตอบ สังเคราะห์ ประเมินค่าได้ ผู้บริหารส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามมาตรฐานตัวชี้วัด แผนการจัดการเรียนรู้ จัดการสื่อและอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนอย่างทั่วถึง และให้ ครูผู้สอนมีความถนัดและตรงสายที่ครูผู้สอนจบมา มีประสบการณ์สอนมา จัดครูผู้สอนให้ตรงกับ วิชาที่สอน และมีความรู้ความสามารถตรงกับงานที่ปฏิบัติ “การใช้คนให้ถูกกับงาน” การวางลำดับ เนื้อหาที่สำคัญต้น รวบรวมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นเนื้อเดียวกันรวมกันให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมใน การฝึกทักษะในด้านต่างๆทั้งนี้ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงองค์ความรู้ที่ได้รับมา แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนๆและครู โดยผ่านโครงการต่าง กิจกรรมทักษะทางวิชาการ กิจกรรมด้าน กีฬา เป็นต้น

การนิเทศการศึกษาเป็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดกระบวนการเรียนการสอน ระหว่างครูผู้สอนกับครูผู้ทำหน้าที่นิเทศการสอนผ่านกระบวนการที่หลากหลาย คือ การจับคู่

สนทนา การพูดคุยเป็นกลุ่ม ออนไลน์ และการติดตามประเมินผลตามสภาพความเป็นจริงเพื่อหาทางแก้ไขในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เช่น การส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาครูผู้สอนให้ตรงกับโปรแกรมนักเรียนมีความสนใจผ่านการลงมือปฏิบัติจริง เห็นผลจริง ประเมินผลจริงเพื่อให้นักเรียนได้มีองค์ความรู้รอบด้าน ทั้งทักษะชีวิต ทักษะการสื่อสาร และทักษะการเรียนรู้ เป็นต้น จึงมอบให้ครูช่วยประเมินกัน หัวหน้าระดับชั้นประเมินอีกครั้งให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ตั้งไว้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นเลิศ และทางคณะกรรมการบริหารจะส่งเสริมในส่วนที่หายไป และกระบวนการติดตามประเมินผลของครูผู้สอนในระดับฝ่ายวิชาการตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา

การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเป็นการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมการเรียนการสอน พร้อมทั้งจัดให้มีการร่วมกันแสดงความคิดเห็น ร่วมกันวางแผนในการจัดสื่อการเรียนการสอนในแต่ละระดับช่วงชั้นเรียน รายวิชาที่เกี่ยวข้องและสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนแต่ละโปรแกรมการเรียน การแลกเปลี่ยนความรู้ในการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน บุคลากรในโรงเรียนได้รับการพัฒนา อบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อนวัตกรรมในการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละระดับชั้น และผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระและครูผู้สอนร่วมกันวางแผน ตัดสนใจในการวิเคราะห์ความจำเป็นในการสื่อใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย รวมถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้ความสามารถของนักเรียนในการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน นอกจากนี้มีการประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้อ และเทคโนโลยีในการสื่อสารการเรียนการสอน ทั้งนี้ผู้บริหารยังมีส่งเสริมการประเมินผลความสำเร็จทางการเรียนการสอนของครูด้วย

บทสรุป

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการประชุม วางแผน ตัดสินใจร่วมกัน และให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับสายชั้น และคณะกรรมการบริหาร ร่วมกันออกแบบกิจกรรมหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน ความสามารถ ค้นหาศักยภาพของตนเองได้และก้าวทันต่อบริบทของสังคมอย่างต่อเนื่องได้และคณะกรรมการบริหารมีส่วนช่วยในการพัฒนาครู วางแผน และพัฒนาด้านวิชาการ เนื่องจากกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนการกุศลของวัด เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ทันสมัยนำสื่อเทคโนโลยีมาประกอบการเรียนการสอน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ปฏิบัติจริง เนื้อหามีความยืดหยุ่นตามความต้องการของนักเรียน ซึ่งคณะกรรมการบริหารมีส่วนร่วมในการจัดหาแหล่งการเรียนรู้ซึ่งอาศัยความร่วมมือจากชุมชน จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่างๆ กระบวนการสอนของครูที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดกระบวนการเรียนการสอนระหว่างครูผู้สอนกับครูผู้ทำหน้าที่นิเทศการสอนผ่านกระบวนการที่หลากหลาย คือ การจับคู่สนทนา การพูดคุยเป็นกลุ่ม ออนไลน์ และการติดตามประเมินผลตามสภาพความเป็นไปเพื่อหาทางแก้ไขในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เช่น การส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาครูผู้สอนให้ตรงกับโปรแกรมนักเรียนมีความสนใจผ่านการลงมือปฏิบัติจริง เห็นผลจริง ประเมินผลจริงเพื่อให้นักเรียนได้มีองค์ความรู้รอบด้าน ทั้งทักษะชีวิต ทักษะการสื่อสาร และทักษะการเรียนรู้ เป็นต้น ฉะนั้น คณะกรรมการบริหารมีส่วนร่วมในการวางแผน ส่งเสริมการจัดการฝึกอบรมการใช้สื่อประกอบการสอนที่ทันสมัยให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ของโปรแกรมในแต่ละรายวิชา ส่งผลให้นักเรียนได้รับองค์ความรู้ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การให้ความรู้ผ่านมัลติมีเดีย เริ่มจากการอบรมโปรแกรม Zoom เรื่องหลักสูตรฐานสมรรถนะ เรื่องสื่อสมัยใหม่ แอปพลิเคชันต่างๆ รวมถึงวิธีการสอนโดยใช้สื่อประกอบการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ที่สมบูรณ์

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลจะต้องประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศแบบมีส่วนร่วม และด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีแบบมีส่วนร่วม ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม การวางแผนและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและการติดตามประเมินผล ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการจึงเป็นการสร้างเครือข่ายพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารวมถึงขั้นตอนการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย หลักสูตรแกนกลาง บริบทของโรงเรียน ความต้องการของผู้เรียน การพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี การแนะแนวหลักสูตร พัฒนาครู และติดตาม และประเมินผลหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศแบบมีส่วนร่วม และด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีแบบมีส่วนร่วม เป็นแนวทางที่ส่งเสริมกระบวนการในการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในการเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤตชญา วิเชียรเพริศ. (2558). *ปัจจัยพระระดับที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- กันดา พรานป่า. (2556). *การพัฒนาการบริหารงานวิชาการโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24*.
 บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- กุลชนกนันท์ ธนโชติกิจเกื้อกุล จิณณวัตร ปะโคทั่ง และสาธิต ทรัพย์รวงทอง. (2564). *รูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพยุคดิจิทัลในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ, 11 (1).
- กุลธิดา อ่วมอิม. (2563). *เงื่อนไขความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนต้นแบบสหกรณ์โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. 31 (3).
- เกศกนก ณ พัทลุง. (2556). *การพัฒนารูปแบบโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิผลสำหรับประเทศไทย*. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2555). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ:วิญญูชน.
- เกสรี ลัดเลีย. (2557). *การพัฒนาเครือข่ายการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ไกรพันธ์ พูลพันธ์ชู. (2561). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาต้นแบบพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- เจริญพร คำจารย์. (2558). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จันทราณี สงวนนาม. (2557). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย.